

Assignatura-Codi

Introducció a l'Economia I	22256
Introducció a l'Economia II	22257

Curs acadèmic	Cicle	Quadrimestre
1997/98	1	octubre-febrer

Grup/s	Professors	Despatx	Telèfon Despatx
03	Lluís Barbé	B3-114	581.1201

PROGRAMA

DESCRIPTOR OFICIAL DE LES ASSIGNATURES

Introducció a l'Economia I: Factors de producció, anàlisi de fluxos econòmics i sistemes econòmics, valors i preus, intervenció de l'Estat, sector exterior, empreses i institucions financeres.

Introducció a l'Economia II: Mecanismes d'assignació de recursos (escassetat, elecció i racionalitat; oferta, demanda i equilibri; eficiència, justícia i distribució). Agregats macroeconòmics i comptabilitat nacional.

OBJECTIUS DE LES ASSIGNATURES

A *Introducció a l'Economia I i II* es presenten els principals conceptes desenvolupats a la Ciència Econòmica, prenent com a fil conductor els grans temes treballats per les escoles més rellevants del pensament econòmic: L'Escola Clàssica (I), l'Escola Neoclàssica, Keynes i Schumpeter (II). Això suposa, doncs, introduir a l'estudiant la idea de diversitat de corrents per tal que pugui situar els enfocaments de les matèries que se li presenten després al llarg de la carrera. D'altra banda, els conceptes introduïts se situen a dos nivells: un nivell d'enunciats institucionals, tot descrivint realitats actuals o passades i un nivell d'enunciats teòrics aptes per procedir a ulteriors construccions de models. Quant a l'extensió de les diverses teories, es contempla el seu desenrotllament tenint molt en compte els continguts dels programes de les posteriors assignatures troncales. Es pretén per tant que, a través de les classes i consultes en hores de despatx, l'estudiant arribi, d'una banda, a copsar els grans temes de la Ciència Econòmica segons les diverses escoles tal com els van presentar els grans autors, i de l'altra, es comenci a familiaritzar amb les eines que li permetran el bastiment de models.

PREREQUISITS

No n'hi ha.

METODOLOGIA

La brevetat del curs impedeix que es pugui dedicar temps de classes a exposicions individuals o per grups dels estudiants o a exigir la presentació obligatòria de treballs específics. La classe magistral queda doncs com a eina fonamental del curs que es complementa amb classes de problemes concrets i amb les consultes en el despatx a les hores de tutoria.

TEMARI DETALLAT DELS CONTINGUTS

INTRODUCCIÓ A L'ECONOMIA I

PROLEGÒMENS

1. Objecte del curs. Què s'entén per Economia: Evolució dels conceptes i ideologies. El mètode a la Ciència Econòmica. G. I; Bb(1). I, II; Bb(3). 1, 2.
2. Els modes d'anàlisi: Anàlisi positiva i normativa. Elecció racional i guany individual: *L'homo economicus*. L'equilibri econòmic. Lleis de comportament. Models i teories. L.Ap. 1, 3; Bb(1). II, III; Bb(3). 2, 3.

L'ESCOLA CLÀSSICA.

PRESENTACIÓ D'AUTORS

3. L'època: El pas del feudalisme al capitalisme. La incipient Revolució Industrial. Breus apunts sobre Adam Smith, T.R. Malthus, David Ricardo, J. Stuart Mill i Karl Marx G. II a XI; R. (1)-II; Bb(1). IV a VIII; Bb(3). 4 a 8.

ELS GRANS TEMES D'ANÀLISI

SISTEMES ECONÒMICS

4. Elements bàsics. Teories de Smith i Marx sobre el paper i l'evolució dels sistemes: El materialisme històric. G. XII; Bb(1). IX, Bb(3). 9. L. 2.
5. Els modes i les relacions de producció. Els factors de producció: Terra, treball, capital, tecnologia. Rendiments i retribucions dels factors: Rendes, salaris i beneficis (interessos). El flux circular de reproducció. Tipus d'avenços tecnològics. R. (2)-I a III; Bb(1). IV a VIII, X; Bb(3). 4 a 8, Ap.10.
6. Origen, evolució i fi del capitalisme segons Marx: Trets del capitalisme. L'origen de l'excedent. Evolució del sistema capitalista. Bb(1). X; Bb(3). 10.
7. Models de descripció d'economies simples: Models d'una economia amb un sol sector productiu. Model d'una economia amb dos sectors productius. R. (2)-I a III; Bb(1). XI; Bb(3). 11.
8. La interdependència dels sectors i classes d'una economia: El *Tableau économique* de Quesnay. L'anàlisi de fluxos de Marx. El model *input-output* de Leontief. R. (1)-I; Bb(1). XII; Bb(3). 12.

LA TEORIA DEL VALOR

9. Valor en ús i valor en canvi. El mesurament del valor en canvi. Sistemes d'intercanvi. Preu i mesura del valor. Preu nominal i preu real. La solució de Smith: El valor treball-adquirible. La mercaderia patró de Ricardo. Els índexs de preus. Bb(1). XIII, XVI; Bb(3). 13, 14.

10. La regulació del valor en canvi. El curt termini: El preu de mercat. L'oferta i la demanda factible. El llarg termini: El preu natural. Preus de producció i valors treball-incorporat de Ricardo i de Marx. Bb(1). XIV, XV; Bb(3). 15.
11. El valor en ús dels clàssics: El valor moral dels Bernoulli. Paradoxa de St. Petersburg. Desenvolupaments moderns: Apostes de Ramsey. Utilitat de von Neuman & Morgenstern. Teoria de la decisió. Teoria dels jocs. Bb(1). XVII; Bb(3). 16.

LA TEORIA DE LA HISENDA PÚBLICA

12. Els ingressos i les despeses de l'Estat. El pressupost de l'Estat. L'origen i la naturalesa dels ingressos. El caràcter de les despeses públiques. Bb(1). XVIII; Bb(3). 17. L. 23.
13. Els desequilibris entre ingressos i despeses públics. Conclusions que es desprenen dels clàssics. Els impostos progressius i regressius. Bb(1). XIX; Bb(3). 18.

LA TEORIA PURA DEL COMERÇ INTERNACIONAL

14. Els guanys de comerç: Avantatge absolut de Smith vs. avantatge relatiu de Ricardo. El cost d'oportunitat. Els arguments proteccionistes. La balança de pagaments. Bb(1). XX; Bb(3)., 19; L. 1, 22, 32.

ELS MERCATS, L'ACTIVITAT ECONÒMICA I EL DINER

15. El paper de la llei de l'oferta i la demanda. La llei dels mercats de Say. La teoria de les plètores de Malthus. Les crisis de sobreproducció segons Stuart Mill i Karl Marx. Bb(1). XXI; Bb(3). 20; R (1)-I, II.
16. La teoria quantitativa del diner: Antecedents històrics i plantejament general. Funcions del diner. El sistema financer. La base monetària. Mecanismes de creació i control de l'oferta monetària. Relació amb la llei de Say. L'escola monetarista de Chicago. Bb(1). XXII; Bb(3). 21; L. 33.

EL CREIXEMENT

17. La teoria clàssica del creixement. El model clàssic d'evolució del sistema econòmic. Bb(1). XXIII; Bb(3). 22; L. 39.

INTRODUCCIÓ A L'ECONOMIA II

L'ESCOLA NEOCLÀSSICA.

PRESENTACIÓ D'AUTORS

1. L'època: El capitalisme consolidat de l'era victoriana. Els vents utilitaristes. Trets de l'Escola Neoclàssica. Breus apunts sobre Stanley Jevons, Léon Walras, Francis Ysidro Edgeworth i Alfred Marshall. Bb(2). I a IV; Bb(3). 23 a 26; R (1)-III.

ELS GRANS TEMES D'ANÀLISI

LA TEORIA DELS PREUS RELATIUS

2. Intercanvis. La llei de la palanca de Jevons. El model d'equilibri general de Walras. Les corbes d'indiferència d'Edgeworth, els índex d'utilitat de Pareto i les preferències de Hicks i Allen. L'intercanvi bilateral. El cor d'una economia. Bb(2). V; Bb(3). 27.
3. La demanda i l'oferta. La clàusula *cæteris paribus*. Funcions i corbes de demanda i d'oferta individuals i de mercat. L'equilibri entre oferta i demanda. L'elasticitat-preu de la demanda: Elasticitat en un punt i elasticitat-funció. Elasticitat-ingrés i elasticitats creuades. Bb(2). VI, Bb(3). 28; L. 4 a 10.
4. Principis d'Economia marshalliana: el principi de continuïtat i el principi de substitució (per raons tècniques i per consideracions pecuniàries). Substitució i eficiència. La taxa marginal de substitució. Llei de dificultat creixent de la substitució. Les fronteres de possibilitat. Bb(2). VII; Bb(3). 29.
5. La producció: Aplicació dels principis marshallians. Productivitat i rendiment. Les isoquantes. La frontera de costos. El problema de l'enginyer. La funció de costos: a curt i a llarg termini. L'empresa representativa. Economies internes i externes. Bb(2). VIII; Bb(3). 30; L. 13 a 15.
6. El consum: Aplicació dels principis marshallians. El problema del consumidor. La despesa i l'ingrés. Tipus de béns. La despesa i el preu: la corba de demanda. L'efecte substitució i l'efecte ingrés. Els béns Giffen. Bb(2). IX; Bb(3). 31; L. 11, 12.

ELS MERCATS I LA TEORIA DE LA DISTRIBUCIÓ

7. Tipus de mercats. Per què es va al mercat?: l'excedent del consumidor. Mercats de béns: L'excedent i el benefici de l'empresa productora en un mercat competitiu i en un mercat amb grau de monopoli. Els excedents agregats de productors i consumidors d'un mercat. Cournot i el duopoli. Bb(2). X; Bb(3). 32; L. 16, 17.
8. Mercats de factors: La demanda i l'oferta de factors de producció. La taxa de beneficis a llarg termini i la distribució del producte. Excedents, renda diferencial i quasi-rendes. L'empresari de Walras i el benefici. Bb(2). XI; Bb(3). 33; L. 18, 19.
9. El mercat laboral: Determinació del salari i de l'ocupació sota mercat competitiu, de monopoli sindical i/o de monopsoni empresarial. L'atur segons Pigou. La teoria del capital i de l'interès de Jevons. Justificació de l'interès via abstinència o ajornament del consum. La preferència pel temps de Fisher. Règims de capitalització. Valoracions retrospectiva i prospectiva del capital. Bb(2). XII; Bb(3). 34; L. 20, 21.

LA TEORIA DEL BENESTAR

10. Les tres etapes de la Teoria del Benestar. 1ª) *L'Economia del Benestar* de Pigou. Benestar, justícia social i distribució de la riquesa. El millor tipus de mercat. Producte privat i producte social: economies i diseconomies externes. Anàlisi cost-benefici. Les

condicions d'optimització del benestar social de Bergson: Frontera de possibilitats de producció i funcions de benestar social. Béns públics. Bb(2). XIII; Bb(3). 35; L. 1.

11. 2ª) La "Nova Economia del Benestar". La comparació en termes del criteri de Pareto. Els principis de compensació. 3ª) Economia axiomàtica del Benestar: El teorema d'impossibilitat d'Arrow. La teoria de l'elecció social. Crítica i vigència de l'Economia del Benestar: El debat sobre el socialisme. L'empresa i el benestar. Bb(2). XIV; Bb(3). 36.

LES TEORIES DE KEYNES I SCHUMPETER

PRESENTACIÓ D'AUTORS

12. L'època: La gran depressió dels anys 30. Institucionalistes dissidents: Breus apunts sobre Thorstein B. Veblen. John Maynard Keynes i Joseph A. Schumpeter: *La teoria del desenvolupament econòmic* i l'estudi dels cicles. El pas del capitalisme al socialisme. Història de l'anàlisi econòmica. Bb(2). XV, XVI; Bb(3). 37, 38; R (1)-III; G. XV a XXI.

ELS GRANS TEMES D'ANÀLISI

EL NIVELL MACROECONÒMIC

13. Conceptes macroeconòmics. Variables i relacions macroeconòmiques. Comptabilitat Nacional. Ingressos o Dividend, Producte i Despesa Nacionals. Qualificacions: Interior i nacional; brut i net; a preus de mercat i al cost dels factors. Variables expectades i realitzades. Valors efectius. Unitats de mesura. Bb(2), XVII; Bb(1).(3). 39; L.25, 26.

LA TEORIA DE L'OCUPACIÓ, L'INTERÈS I EL DINER

14. La determinació del nivell d'ocupació. Els plans de producció i les previsions de demanda. Les funcions d'oferta (planejada) agregada i de demanda (expectada) agregada. El punt de demanda efectiva d'ocupació i d'oferta efectiva de producte. El mercat de treball: l'atur involuntari. Bb(2). XVIII; Bb(3). 40; L. 40.
15. La realització de la demanda. La funció de consum: les propensions a consumir i a estalviar. Els factors objectius i subjectius de l'estalvi. La determinació del nivell d'inversió: L'eficiència marginal del capital i la taxa d'interès. Relacions *ex-ante* i *ex-post* entre estalvi i inversió. El multiplicador de la inversió. El principi d'acceleració. Bb(2). XIX; Bb(3). 41; L. 27 a 29.
16. La determinació de la taxa d'interès. La demanda de liquiditat. Els motius de transaccions, precaucionari i especulatiu de Keynes. Altres motius. L'oferta monetària. L'equilibri del mercat monetari i la taxa d'interès. Bb(2). XX; Bb(3). 42; L. 34 a 37.
17. La determinació del nivell de preus i dels beneficis dels empresaris. El mecanisme de reformulació d'expectatives. La intervenció del govern: les polítiques fiscal i monetària. Les corbes d'oferta-preu i demanda-preu agregades a curt termini. La inflació de costos i la inflació de demanda. L'estagflació. La corba de Phillips i els tipus d'inflació. Bb(2). XXI; Bb(3). 43; L. 30, 31, 38, 41, 42.

TEORIES DEL CICLE I DEL DESENVOLUPAMENT

18. El problema de les fluctuacions econòmiques. La llei de Say i la impossibilitat de fluctuacions. Teories exògenes i endògenes sobre el cicle anteriors a Keynes. La teoria de Keynes del cicle. El model del multiplicador-accelerator de Samuelson. La teoria del desenvolupament i els cicles de Schumpeter. Bb(2). XXII; Bb(3). 44; L. 45.

CALENDARI APROXIMAT

El calendari acadèmic preveu un nombre total de 54 classes. Cada tema correspon aproximadament a una classe, a excepció dels temes 1, 3, 8, 9 i 10 de la Part I i els temes 1, 2, 3, 8 i 9 de la Part II que corresponen a dues classes cadascun. Això fa que les classes sobre Introducció a l'Economia I acabin cap a la primera setmana de novembre i que es puguin dedicar les setmanes lectives del mes de gener a classes de repàs i de pràctiques.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA I COMPLEMENTÀRIA

Bàsica

Bb(1). = L. Barbé, *Curs d'Introducció a l'Economia, I. L'Escola Clàssica*, S.Publ.UAB.

Bb(2). = L. Barbé, *Curs d'Introducció a l'Economia, II. L'Escola Neoclàssica, Keynes i Schumpeter*, S.Publ. UAB; o bé la seva versió castellana:

Bb(3). = L. Barbé, *El curso de la Economía*, Ed. Ariel./S.Publ. UAB.

Complementària

G. = J.K. Galbraith, *Historia de la Economía*, Ed. Ariel.

L. = R.G. Lipsey & C. Harbury, *Principis d'Economia*, Ed. Vicens Vives.

R. = J. Robinson & J. Eatwell, *Introducción a la Economía Moderna*, F. Cultura Ec.

Al final de cada tema es donen referències dels capítols de cada text en els que, de mode alternatiu o complementari, cal treballar per a dominar-lo.

NORMES D'EXAMEN I AVALUACIONS

L'avaluació de cada estudiant es farà mitjançant un examen final amb qüestions teòriques i problemes específics per a cada una de les dues assignatures.

En aquests exàmens finals es permetrà que l'estudiant es consideri com a NO PRESENTAT si es retira dins del primer quart d'hora.

HORES TUTORIES

PROFESSOR	HORARI TUTORIES
Lluís Barbé	L: 16,30 a 18,00 h.
	(dilluns)